

Ad van Dijk, 17 jaar

"Op 7 oktober 1944 stonden we met een stel Duitse hoge pieten, waaronder de Ortskommandant, bij het Wooldhuis in Vlissingen te kijken hoe de Nolledijk door tijdbommen de lucht in ging en toen ik terug fietste naar Gapinge kolkte het zeewater met kracht door de tankgracht onder de Koudekerkseweg door. De slag om Arnhem was mislukt, nu waren wij kennelijk aan de beurt. Na een afwezigheid van 2 maanden was ik blij terug te zijn. Ik voelde een sterke 'lotsverbondenheid' met mijn eiland. Misschien een rottig woord uit de nazi-propagandamachine, maar ik kan mijn vreugde niet anders onder woorden brengen.

Woensdag 11 oktober zijn op de boerderij de aardappels juist gerooid en die is men aan het inkuilen. Mijn broertje en zusje helpen flink mee en ik ben aan het werk gezet in de boomgaard vlak achter het huis op een ladder om de goudrenetten te plukken. Plotseling zie ik door de takken een Mosquito laag overkomen, die een bom gooit om de zeedijk tussen de Kattepolder en ons. Het is een Target Indicator, een markeerbom, die als een rood Bengaals vuur ligt te branden en te roken op het binnentalud van de dijk. Dat is heel wat anders dan een 'Kerstboom', die wij kennen, een waaier van roodgekleurde lichtfakkels die over een doel wordt heen gestrooid voordat een bombardement begint. De dijk van de Oostwatering is hoog en smal, verderop ligt er een inlaagdijk achter. Zou dit een aanval betekenen? Er is verder geen enkel militair doel in de omtrek.

Ondertussen ben ik van de ladder gesprongen en zit nu veilig met mijn rug naar de hooiberg, vanwaar je alles goed kunt overzien. Na een paar minuten komen de eerste bommenwerpers van boven zee. Het zijn Lancasters, de viermotorige werkpaarden van de R.A.F., de Britse luchtmacht, te herkennen aan hen dubbele richtingsroer. Ze vliegen alleen of met een paar achter elkaar in een lijn loodrecht op de dijk op zo'n 2000 meter hoogte. Ieder laat een snoer bommen vallen van een stuk of 15. Ze slaan dwars over de dijk in de grond, maar ontploffen niet. De middelste bom van het rijtje rookt en moet dus bij goed richten midden op de dijk terecht komen. Zo graven ze dus een geul dwars door de dijk en de schorren. Het mikpunt ligt op ongeveer duizend meter van mij vandaan. Na het lossen van de bommen draaien de vliegtuigen over land weg, soms bijna recht boven me. Toch is het angstig; het zijn immers tijdbommen. Een paar bommen, die kennelijk zijn blijven hangen, komen in Serooskerke terecht.

Op donderdag 12 oktober komt het water al vrij hoog in de sloten.

Wormen en kikkers gaan dood door het zoute water. De weg naar Gapinge staat al onder water. Mijn vader moet weer naar Vlissingen en besluit een omweg over Serooskerke te maken, die weg lijkt hoger. Als hij 's avonds terugkomt, heeft hij weer de gewone weg over Gapinge genomen, maar moet dan een paar honderd meter door twintig centimeter water fietsen. Op de boerderij worden de aardappelen weer uit de kuil gehaald en in zakken gedaan en naar de schuurzolder gebracht. Dat is hard werken. Mijn broertje Wim is erg stil. Hij heeft voor zijn hulp bij het inkuilen van de aardappelen geld verdiend, maar nu alle werk voor niets is geweest, is hij bang dat hij zijn beloning zal mislopen.

Vannacht (dinsdag 17 oktober) is het water dertig centimeter hoog in huis geweest. Het zakt bij eb niet vlug meer weg, want het is het begin van springvloed. Het varken en de koe worden naar de dijk gebracht. Wim heeft de kippen op de mestvaalt gevangen en in de schuur opgesloten. Als je in het donker van de schuur in het water loopt, licht het hele oppervlak groen op van de zeevonk. De lichtpuntjes blijven op je natte handen nagloeien. Al dat geweekte stro is kennelijk een goede voedingsbodem. Je moet oppassen met je blote voeten nergens in te trappen, want ieder wondje gaat zweren. Onze fietsen staan ook in de schuur, lekker in het zoute water. Ze zijn helemaal onder de mest gekliederd, want de kippen gaan nu op stok op de stang en het zadel.

Een stelletje Lancesters komt het gat van Westkapelle weer eens uitdiepen. Het schijnt dat daar een drempel het binnenstromen van het water belemmert. Mijn vader is weer naar Vlissingen, nu over Oostkapelle en Grijskerke. De enige weg die is overgebleven tussen de watervlakten die uit de verschillende gaten komen en bijna elkaar hebben bereikt.

Donderdag 19 oktober 1944 is het eindelijk springvloed. Het water komt nu een halve meter in huis en met laag water is het nog maar enkele uren droog. Erg droog is het natuurlijk niet met al die zoute slik. We brengen de meeste tijd op zolder door. Onze situatie is eigenlijk onhoudbaar. We zijn echter geen evacués, maar vluchtelingen, zodat er in Vrouwenpolder geen plaats voor ons is. Mijn moeder wordt ernstig ziek met hoge koorts en ijlen. Wondroos in het been door infectie door het vieze water.

In het weekend 20 oktober en 21 oktober begint na enkele dagen rust het schieten weer. Er zijn heel zware explosies in de richting Vlissingen. Men zegt dat er pamfletten zijn uitgeworpen dat we binnen twee maal 24 uur bevrijd moeten zijn, omdat anders alles wat nog boven water uitsteekt platgeworpen zal worden.

Het water gaat nu helemaal niet meer weg, zodat we de kachel niet meer kunnen aanmaken.

Janna heeft veertien dagen geleden voor het laatst brood gebakken. Dat is nu droog en staat stijf van de fijne witte schimmel. We kunnen er nu ook geen pap meer van koken. We gaan erg vervuilen en Friedy het hondje vreet 's nachts gaten in de vuile was.

We zijn van Essenhof naar Vrouwenpolder gevlucht. Mijn moeder is te ziek om mee te gaan, dus wil ze alleen op de boerderij achterblijven, maar dat is natuurlijk onzin. Ze wordt later vanuit het dorp met paard en wagen opgehaald. Nu kunnen al onze bezittingen, in blauwe beddendekens gepakt, ook mee. Ik neem mijn 'kano' mee en Friedy gaat in de binnenzak van mijn jas. Wij krijgen onderdak op de meelzolder van de maalderij van De Visser. De ramen zijn dichtgetimmerd. Het is er somber en de kachel wil niet branden, maar voorlopig zitten we hoog en droog."